

Te kennen leerstof voor het examen: getuigschrift natuurmanagement specialisatie Advies en Beleid van de Groene Ruimte 2022

In dit document vind je de te kennen leerstof voor het examen voor het behalen van het getuigschrift natuurmanagement specialisatie Advies en Beleid van de Groene Ruimte 2022.

Het examenreglement zegt het volgende: Een kandidaat is geslaagd indien hij/zij voldoende heeft op de veldoefening en minstens 60% op alle delen afzonderlijk en dus ook in het geheel. Je bent geslaagd als je volgende scores haalt:

- 60 % op het onderdeel natuurwetgeving;
- 60 % op het onderdeel sociale en communicatieve vaardigheden;
- 60 % op het onderdeel natuur en natuurbeheer;
- 60 % op het onderdeel soortenherkenning.

Te kennen leerstof voor Natuurmanagement specialisatie Advies en Beleid van de Groene Ruimte 2022

Alles wat in de cursusmap natuurmanagement specialisatie Advies en Beleid van de Groene ruimte, vierde editie 2022 staat is te kennen leerstof.

Ook de te kennen soortenlijst en de cursustekst van natuurmanagement basis, vijfde editie 2022 behoren tot de te kennen leerstof. Je moet de leerstof van de natuurmanagement basis kunnen toepassen op de leerstof van de specialisatie. Specifieke vragen over enkel de leerstof van de basis krijg je niet op het examen.

De delen wetgeving en communicatieve vaardigheden zijn open boek. Dit wil zeggen dat je deze delen van de cursustekst zonder eigen notities mag gebruiken op het examen. Andere zaken zoals de presentaties of eigen notities zijn niet toegelaten. Heel cursustekst dus ook de delen wetgeving en communicatie van natuurmanagement basis mag je niet gebruiken als open boek.

Naast het schriftelijke examen moet iedereen ook een praktische oefening maken de veldoefening of eindoefening genaamd. Deze oefening moet minstens een maand voor het examen worden ingediend.

Onderdeel veldoefening, eindoefening

In deze oefening moet je:

- de theoretische kennis van de cursustekst kunnen toepassen en integreren in één oefening.
- op het terrein waarnemingen verrichten en conclusies trekken op basis van de theoretische kennis in de cursus en de verplicht te kennen soorten.
- informatie kunnen opzoeken van externe bronnen om de oefening te maken.

Deze oefening moet minstens een maand voor het examen worden ingediend.

Onderdeel natuur en natuurbeheer

Alles wat in de cursusmap natuurmanagement specialisatie Advies en Beleid van de Groene ruimte, vierde editie 2022 staat is te kennen leerstof.

Onderdeel sociale en communicatieve vaardigheden

Het deel sociale en communicatieve vaardigheden is open boek. Dit wil zeggen dat je het onderdeel van sociale en communicatieve vaardigheden uit je cursus (maar niets anders) mag gebruiken tijdens het deel van het examen dat over sociale en communicatieve vaardigheden gaat.

Het cursusdeel communicatieve vaardigheden bevat meer dan de te kennen leerstof. Van dit deel is het hoofdstuk Kennis van de doelgroepen en context, het hoofdstuk Gastheerschap en hoofdstuk Schriftelijke communicatie de te kennen leerstof.

Tijdens het schriftelijke examen moet je voor dit onderdeel een case oplossen.

Onderdeel natuurwetgeving

Het deel wetgeving is open boek, dit wil zeggen dat je het onderdelen van natuurwetgeving uit je cursus (maar niets anders) mag gebruiken tijdens het deel van het examen dat over wetgeving gaat.

Onderdeel soortenkennis

Alle soorten hieronder moet je kunnen herkennen op het veld en op basis van een foto. Op het examen krijg je foto's waarop je de soorten moet herkennen.

Je moet de volledige en correcte Nederlandse naam kennen van de soort zoals vermeld in de tabel hieronder. De wetenschappelijke naam mag je geven en rekenen we ook correct maar je moet deze niet kennen.

Een aantal boomsoorten moet je ook op basis van winterkenmerken herkennen. Je krijgt dan de schors of de knopen om ze te herkennen. Zie in de tabel welke soorten je op winterkenmerken moet kunnen herkennen.

Bij de diersoorten moet je zowel mannelijke als vrouwelijke individuen kunnen herkennen. Vooral bij vogels maar ook bij andere diersoorten kan er een groot verschil zijn tussen beide. In het algemeen zijn de vrouwelijk individuen moeilijker op soort te brengen. Je moet niet kunnen zeggen of het een mannelijk of vrouwelijk dier is.

Soort / familie / groep	Wetenschappelijke naam	Opmerking
Adelaarsvaren	<i>Pteridium aquilinum</i>	
Akkerhoornbloem	<i>Cerastium arvense</i>	
Amerikaanse eik	<i>Quercus rubra</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Amerikaanse vogelkers	<i>Prunus serotina</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen

Anjerfamilie	<i>Caryophyllaceae</i>	
Beemd kroon	<i>Knautia arvensis</i>	
Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Blauwe bosbes	<i>Vaccinium myrtillus</i>	
Blauwtjes (als groep)	<i>niet van toepassing</i>	Boomblauwtje, Bruin blauwtje en Icarusblauwtje kunnen herkennen als Blauwtjes. Het verschil tussen deze soorten moet je dus niet kennen. Beide geslachten kunnen herkennen.
Bochtige smele	<i>Deschampsia flexuosa</i>	
Boommarter	<i>Martes martes</i>	
Bosanemoon	<i>Anemone nemorosa</i>	
Bosbies	<i>Scirpus sylvaticus</i>	
Boskers	<i>Prunus avium</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Boswilg	<i>Salix caprea</i>	enkel in zomer kunnen herkennen
Brede orchis	<i>Dactylorhiza fistulosa</i>	
Buntgras	<i>Corynephorus canescens</i>	
Canadapopulier	<i>Populus x canadensis</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Canadese gans	<i>Branta canadensis</i>	
Composietenfamilie	<i>Asteraceae</i>	
Corsikaanse den	<i>Pinus nigra var. Corsicana</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Dagkoekoeksbloem	<i>Silene dioica</i>	
Dalkruid	<i>Maianthemum bifolium</i>	
Damhert	<i>Dama dama</i>	beide geslachten kunnen herkennen.
Daslook	<i>Allium ursinum</i>	
Dikkopjes (als groep)	<i>niet van toepassing meerdere soorten</i>	Het Geelspriet - , Groot - en Zwartsprietdikkopje kunnen herkennen als Dikkopjes. Het verschil tussen deze soorten moet je dus niet kennen. Beide geslachten kunnen herkennen.
Dotterbloem	<i>Caltha palustris</i>	
Duizendblad	<i>Achillea millefolium</i>	
Duizendknoopfamilie	<i>Polygonaceae</i>	

Echte koekoeksbloem	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	
Echte valeriaan	<i>Valeriana repens</i>	
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	beide geslachten kunnen herkennen.
Eenbes	<i>Paris quadrifolia</i>	
Engels raai gras	<i>Lolium perenne</i>	
Europese lork/ Japanse lork	<i>Larix decidua/ kaempferi</i>	lork als geslacht in zowel zomer als winter kunnen herkennen
Europese vogelkers, Gewone vogelkers, Vogelkers	<i>Prunus padus</i>	enkel zomer kunnen herkennen
Fazant	<i>Phasianus colchicus</i>	beide geslachten kunnen herkennen.
Fijnspar	<i>Picea abies</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Gele dovenetel	<i>Lamium galeobdolon</i>	
Gele lis	<i>Iris pseudacorus</i>	
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>	
Gevlekte aronskelk	<i>Arum maculatum</i>	
Gewone dophei	<i>Erica tetralix</i>	
Gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Gewone margriet, Margriet	<i>Leucanthemum vulgare</i>	
Gewone salomonszegel, Salomonszegel	<i>Polygonatum multiflorum</i>	
Gewone smeerwortel, Smeerwortel	<i>Symphytum officinale</i>	
Gewoon reukgras	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	
Glad walstro	<i>Galium mollugo</i>	
Glanshaver	<i>Arrhenatherum elatius</i>	
Goudveil (als groep)	<i>Chrysosplenium sp.</i>	
Grassenfamilie	<i>Poaceae</i>	
Grauwe gans	<i>Anser anser</i>	
Grof hoornblad	<i>Ceratophyllum demersum</i>	
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>	
Grote kattenstaart	<i>Lythrum salicaria</i>	
Grote lisdodde	<i>Typha latifolia</i>	

Grote ratelaar	<i>Rhinanthus angustifolius</i>	
Grote vossestaart	<i>Alopecurus pratensis</i>	
Grote waternavel	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	
Grote wederik	<i>Lysimachia vulgaris</i>	
Grote weegbree	<i>Plantago major</i>	
Grove den	<i>Pinus sylvestris</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	enkel in zomer kunnen herkennen
Hazepootje	<i>Trifolium arvense</i>	
Heidekartelblad	<i>Pedicularis sylvatica</i>	
Heidespurrie	<i>Spergula morisonii</i>	
Hertshooifamilie	<i>Hypericaceae</i>	
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>	zowel in zomer als winter
Iep (als groep)	<i>Ulmus sp.</i>	enkel zomer kunnen herkennen
Japane duizendknoop	<i>Fallopia japonica</i>	
Kaasjeskruidfamilie	<i>Malvaceae</i>	
Kamgras	<i>Cynosurus cristatus</i>	
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	
Kleefkruid	<i>Galium aparine</i>	
Klein vogelpootje	<i>Ornithopus perpusillus</i>	
Klokjesfamilie	<i>Campanulaceae</i>	
Klokjesgentiaan	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	
Knoopkruid	<i>Centaurea jacea</i>	
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	
Koninginnenkruid	<i>Eupatorium cannabinum</i>	
Kranswier (als groep)	<i>Chara sp.</i>	
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>	
Kruisbloemenfamilie	<i>Brassicaceae</i>	
Lamsoor	<i>Limonium vulgare</i>	
Lelietje-van-dalen	<i>Convallaria majalis</i>	

Liggend walstro	<i>Galium saxatile</i>	
Liggende vleugeltjesbloem	<i>Polygala serpyllifolia</i>	
Lijsterbes, Wilde lijsterbes, Gewone lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	enkel in zomer kunnen herkennen
Lipbloemenfamilie en 3 types die sterk op lipbloemigen lijken zijnde het Leeuwenbektype, het Ratelaar-Ogentroosttype en het Helmkruidtype.	<i>Lamiaceae, types behoren tot verschillende geslachten.</i>	
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	
Moeflon	<i>Ovis ammon</i>	beide geslachten kunnen herkennen.
Moerashertshooi	<i>Hypericum elodes</i>	
Moerasspirea	<i>Filipendula ulmaria</i>	
Muizenoor	<i>Hieracium pilosella</i>	
Ooievaarsbekfamilie	<i>Geraniaceae</i>	
Orchideeënfamilie	<i>Orchidaceae</i>	
Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>	
Papaverfamilie	<i>Papaveraceae</i>	
Parelvederkruid	<i>Myriophyllum aquaticum</i>	
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	
Pijpenstrootje	<i>Molinia caerulea</i>	
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>	
Pitrus	<i>Juncus effusus</i>	
Rapunzelklokje	<i>Campanula rapunculus</i>	
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	beide geslachten kunnen herkennen.
Riet	<i>Phragmites australis</i>	
Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>	
Rode kornoelje	<i>Cornus sanguinea</i>	
Rozenfamilie	<i>Rosaceae</i>	
Ruw beemdgras	<i>Poa trivialis</i>	
Ruwbladigenfamilie	<i>Boraginaceae</i>	
Ruwe berk/Zachte berk	<i>Betula pendula/Betula alba</i>	berk als geslacht in zowel zomer als winter kunnen herkennen
Schermbloemenfamilie	<i>Apiaceae</i>	

Scherpe boterbloem	<i>Ranunculus acris</i>	
Schietwilg	<i>Salix alba</i>	enkel in zomer kunnen herkennen
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	
Slangenwortel	<i>Calla palustris</i>	
Slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>	
Sleutelbloemfamilie	<i>Primulaceae</i>	
Smient	<i>Anas penelope</i>	beide geslachten kunnen herkennen.
Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	enkel zomer kunnen herkennen
Speenkruid	<i>Ranunculus ficaria</i>	
Sporkehout	<i>Frangula alnus</i>	enkel zomer kunnen herkennen
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	
Sterbladigenfamilie	<i>Rubiaceae</i>	
Straatgras	<i>Poa annua</i>	
Struikhei	<i>Calluna vulgaris</i>	
Tamme kastanje	<i>Castanea sativa</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen
Tormentil	<i>Potentilla erecta</i>	
Veenmos (groep)	<i>Sphagnum sp.</i>	
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>	
Verwilderde kat	<i>Felis catus</i>	
Violetjesfamilie	<i>Violaceae</i>	
Vlinderbloemenfamilie	<i>Fabaceae</i>	
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	
Watercrassula	<i>Crassula helmsii</i>	
Waterteunisbloem	<i>Ludwigia grandiflora</i>	
Wild zwijn, Everzwijn	<i>Sus scrofa</i>	beide geslachten kunnen herkennen.
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	beide geslachten kunnen herkennen.
Wilde hyacint	<i>Hyacinthoides non-scripta</i>	
Wintereik	<i>Quercus pertraea</i>	enkel in zomer kunnen herkennen; in winter als inlandse eik herkennen
Winterlinde/Zomerlinde	<i>Tilia cordata/Tilia platyphyllos</i>	linde als geslacht in zowel zomer als winter kunnen herkennen
Witte dovenetel	<i>Lamium album</i>	
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>	
Witte klaverzuring	<i>Oxalis acetosella</i>	
Wolfspoot	<i>Lycopus europaeus</i>	

Zandblauwtje	<i>Jasione montana</i>	
Zandoogjes (als groep)	<i>niet van toepassing</i>	Bruin zandoogje, Hooibeestje en Oranje zandoogje kunnen herkennen als Zandoogjes. Het verschil tussen deze soorten moet je dus niet kennen. Beide geslachten kunnen herkennen.
Zandzegge	<i>Carex arenaria</i>	
Zeekraal	<i>Salicornia sp.</i>	
Zegge als geslacht herkennen	<i>Carex sp.</i>	
Zilverschoon	<i>Potentilla anserina</i>	
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	enkel in zomer kunnen herkennen; in winter als inlandse eik herkennen
Zonnedauw (als groep)	<i>Drosera</i>	
Zulte	<i>Aster tripolium</i>	
Zwarte bes	<i>Ribes nigrum</i>	
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	zowel in zomer als winter kunnen herkennen